

Теоретичний аналіз стратегічного менеджменту в будівельній галузі України

Катерина Чаус

*здобувачка освітньої програми «Менеджмент організацій»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: ChausKY@krok.edu.ua*

Актуальність роботи. Будівельна галузь в Україні на даний час відіграє ключову роль в розвитку економіки країни. Безліч ризиків, з якими зіштовхується ця сфера діяльності, від воєнних дій, до економічної ситуації в країні спонукають керівників до прийняття ефектних управлінських рішень. Розуміння важливості стратегічного менеджменту і впровадження практичних стратегічних підходів є критично важливим для забезпечення стійкого функціонування будівельних підприємств. Тому безперечною є актуальність даної теми, яка потребує подальших досліджень в зв'язку з швидко змінюваною ситуацією в країні.

Об'єктом цього дослідження є процеси стратегічного менеджменту в будівельних компаніях України. Предметом дослідження є теоретичні підходи, методи та інструменти стратегічного менеджменту в будівельній галузі. Метою дослідження є аналіз сучасних підходів та методів стратегічного менеджменту в будівельній галузі з ціллю визначення їх впливу на ефективність управління будівельними компаніями.

Для досягнення встановленої мети в роботі були вирішені наступні задачі:

- був здійснений глибокий аналіз існуючих теоретичних підходів у стратегічному менеджменті;
- досліджені особливості застосування методів і інструментів стратегічного менеджменту в будівельній галузі;
- визначені ключові чинники, що впливають на формування та реалізацію управлінських стратегій у будівельних підприємствах, описана значущість цих чинників для сучасної будівельно галузі.

Інформаційною базою дослідження були наукові статті, статистичні збірники, публікації у науково-прикладних журналах, офіційні документи.

Етапи та результати дослідження. Стратегічне управління — це набір управлінських рішень і дій, які визначають довгострокову ефективність корпорації. Він включає сканування навколишнього середовища (як зовнішнє, так і внутрішнє), формулювання стратегії (стратегічне або довгострокове планування), реалізацію стратегії, а також оцінку та контроль.

Таким чином, вивчення стратегічного менеджменту наголошує на моніторингу та оцінці зовнішніх можливостей і загроз у світлі сильних і слабких сторін корпорації [1].

В ході даного дослідження були визначені підходи стратегічного управління, до яких належать системний підхід, маркетинговий, функціональний, відтворювальний, інноваційний, нормативний, комплексний інтегрований, динамічний, оптимізаційний, адміністративний, поведінковий, ситуаційний та

структурний [2]. Кожен з перелічених підходів має певні особливості в будівельній галузі. Так, наприклад, системний підхід розглядає будівельне підприємство як цілісну систему, де важлива взаємодія між ресурсами, процесами та зовнішнім середовищем. Системний підхід визначає параметри «входу» - будівельні матеріали, техніка, фінансові ресурси, трудові ресурси, інформаційні ресурси, і параметри «виходу» - готовий продукт, у даному разі в вигляді готових житлових будинків, інфраструктурних об'єктів, тощо. Маркетинговий підхід орієнтований на потреби замовника, попит ринку та конкурентів. У будівництві це означає врахування ринкових трендів, наприклад на ринку комерційного будівництва на 182% зріс сегмент готельної нерухомості, що пов'язано з активним розвитком курортної нерухомості на заході України [3]. Функціональний підхід фокусується на пошуку нових, оригінальних технічних рішень для задоволення існуючих потреб. Даний підхід забезпечує стійку конкурентну перевагу, що в контексті будівельної галузі означає впровадження оригінальних і актуальних послуг, як наприклад використання сонячних електростанцій. Відтворювальний підхід орієнтується на оновлення виробництва продукції з меншою кількістю ресурсів і вищою якістю товару. Дуже актуальний підхід в оновленні зруйнованих внаслідок війни будівель. Інноваційний підхід передбачає впровадження новітніх технологій, як наприклад BIM-моделювання, модульне будівництво або 3D-друк який вже використовується закордоном. Нормативний підхід базується на дотриманні правових норм, стандартів та регламентів. В будівництві він критичний, бо будь-яке порушення може призвести до штрафів або зупинки проектів. Комплексний підхід полягає в приділенню особливої уваги всім аспектам діяльності підприємства – технічних, екологічних, економічних, тощо. Динамічний підхід розглядає впровадження стратегій, які динамічно пристосовують організаційну структуру до вимог, що змінюються, наприклад введення нових законодавчих норм, зміни цін на матеріали, техніку, тощо. Оптимізаційний підхід розглядає процес ефективного використання наявних ресурсів, таких як час, бюджет і люди, для завершення проекту вчасно та в межах обсягу [4]. У будівництві — це пошук оптимального варіанту організації процесів, логістики, використання матеріалів. Адміністративний підхід фокусується на визначенні прав, обов'язків, нормативів якості, тощо. Доцільний на великих будівельних підприємствах із великою кількістю підрядників. Поведінковий підхід враховує людський фактор: мотивацію працівників, командну взаємодію. Важливий для підвищення продуктивності та зменшення плинності кадрів. Ситуаційний підхід розглядає вибір стратегії залежно від теперішньої ситуації. Наприклад, у мирний час підприємство розвиває інновації, а в кризу — переходить на збереження ресурсів. Структурний підхід передбачає оптимізацію організаційної структури. У будівництві це може бути, наприклад, створення проектних офісів, децентралізація управління, використання крос-функціональних команд, тощо.

Кожен з перелічених підходів відіграє важливу роль в підтримці і розвитку будівельної галузі, а також в формуванні ефективної стратегії підприємства з

розрахунком на особливості даної сфери діяльності.

Будівельна галузь в Україні перебуває під тиском економічних, соціально-політичних та безпекових чинників, особливо зараз, в умовах воєнного часу і можливості руйнування внаслідок повітряних атак з боку ворога. Ці ризики потребують не лише оперативного управління, а й прийняття стратегічних рішень. Саме стратегічний менеджмент виступає ключовим інструментом забезпечення адаптації підприємств до змін середовища, збереження їхнього функціонування, підвищення конкурентоспроможності та орієнтації на довгострокову і результативну роботу.

Результати дослідження свідчать, що ефективне застосування стратегічного менеджменту в будівельній галузі є необхідним і включає в себе різні підходи, що дозволяють враховувати умови внутрішнього і зовнішнього середовища, своєчасно реагувати на ризики, оптимізувати ресурси та формувати моделі розвитку підприємств. Зокрема, особливу цінність в сучасних умовах набувають системний, динамічний, ситуаційний та інноваційний підходи, як найбільш адаптивні до нестабільного середовища.

Отже, стратегічний менеджмент у будівельній галузі є невід'ємною складовою успішного функціонування і розвитку підприємств. Лише завдяки ефективним стратегічним рішенням будівельні підприємства в наш час здатні впоратись з безліччю ризиків, забезпечити зростання і відновлення економіки країни.

Ключові слова: стратегічний менеджмент, будівельна галузь, стратегічні рішення, управління, управлінські рішення.

Список використаних джерел

1. P. Nayagam (2011). *Strategic Management*. Avidus Academy of Management. 5 с. <https://avidus.in/wp-content/uploads/2022/08/Strategic-Management-book.pdf>
2. Сумець О. М. (2021). *Стратегічний менеджмент: Підручник*. 15 с. https://library.krok.edu.ua/media/library/category/pidruchniki/sumets_0004.pdf
3. *Стаття Prof Build (2025). Тенденції будівельного ринку України у 2024 році*. 1 с. <https://profbuid.in.ua/uk/vsi-statti-zhurnala-prof-build/6329-tendantsiji-budivelnogo-rinku-ukrajini-u-2024-rotsi>
4. Ben Brigden (2025). *Master resource optimization: 5 key techniques and practices for success*. 1 с. <https://www.teamwork.com/blog/resource-optimization/>